

Adviesrapport

Reële tarieven Begeleiding

voor De6 gemeenten

Auteurs

Annika van de Belt MA MSc

drs. Nico Dam

Frank Terpstra

Opdrachtgever

De6 gemeenten

Kenmerk

AT/21/1751/thob6

Publicatiedatum

oktober 2021

© Bureau HHM

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Reële tarieven.....	4
1.3	Aanpak 'prijs'	5
1.4	Aanpak 'gemiddelde inzet'.....	6
1.5	Leeswijzer.....	7
2.	Kostprijsmodel	8
3.	Parameterwaarden.....	10
3.1	Maandsalaris en inschaling.....	10
3.2	Opslagen.....	12
3.3	Sociale lasten.....	12
3.4	Opslag overhead	13
3.5	Productiviteit/declarabiliteit.....	14
3.6	Risico-opslag.....	16
3.7	Kosten groepsbegeleiding	16
3.8	Vervoer groepsbegeleiding.....	17
3.9	Bereikbaarheid.....	17
4.	Gemiddelde inzet.....	19
4.1	Respons	19
4.2	Gemiddelde inzet.....	20
5.	Adviezen.....	23
5.1	Advies: tarieven 2022	23
5.2	Advies: indexatie 2023 en daarna.....	24
	Bijlage 1. Definities Overhead in het sociaal domein.....	25

1. Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we de achtergronden bij de gevolgde aanpak om te komen tot adviestarieven voor de begeleidingsproducten (individueel en groepsbegeleiding) voor de gemeenten Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen en Zundert (korthedshalve De6).

1.1 Aanleiding

De6 gemeenten gaan de Wmo-begeleidingsproducten opnieuw contracteren. In voorbereiding op deze inkoop hebben de gemeenten nieuwe producten geformuleerd, verbonden aan drie profielen (ontwikkelen, stabiliseren en ondersteunen bij achteruitgang). Deze producten wijken af van de producten die de gemeenten tot en met 2022 gebruiken. Wel blijven de gemeenten resultaatgericht financieren en ontvangen aanbieders maandtarieven.

Om het inkoopproces te starten moeten de gemeenten maandtarieven vaststellen die voldoen aan de AMvB 'Reële Tarieven'. Daartoe is opdracht verstrekt aan bureau HHM. In deze rapportage beschrijven we de gevolgde aanpak, de algemene opbouw van een kostprijsmodel voor de reële tarieven en de uitwerking daarvan naar de verschillende producten.

De aanvankelijke productindeling is op basis van de eerste uitkomsten van ons onderzoek aangepast. Het eerdere verschil tussen twee varianten van individuele begeleiding in het profiel 'ontwikkelen' is geschrapt en de van de twee varianten van individuele begeleiding in het profiel 'stabilisatie' (regulier en complex), zijn nu drie varianten gemaakt (laag, midden en hoog).

Deze rapportage beschrijft de opbouw van de nieuwe indeling, dus van de volgende producten (tabel 1):

Ontwikkelen	Stabiliseren	Ondersteunen bij achteruitgang
Waakvlam ontwikkeling	Waakvlam stabilisatie	Begeleiding achteruitgang
Begeleiding ontwikkeling	Begeleiding stabilisatie laag	Daginvulling achteruitgang
Dagbesteding ontwikkelingsgericht	Begeleiding stabilisatie midden	
	Begeleiding stabilisatie hoog	
	Arbeidsmatige dagbesteding	
	Daginvulling stabilisatie	

Tabel 1: Overzicht begeleidingsproducten (individueel en groepsbegeleiding)

1.2 Reële tarieven

De Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) uit 2017 verplicht gemeenten om bij de professionele ondersteuning in het sociaal domein reële tarieven te hanteren. In de AMvB is een lijst opgenomen van kostprijselementen op basis waarvan de gemeente het tarief dient te bepalen. Volgens dit wettelijk kader worden in ieder geval de volgende kostprijselementen meegenomen bij het bepalen van een reëel tarief, uitgaande van een gemiddeld efficiënte zorgverlener:

- Kosten van de beroepskracht;
- (Redelijke) overheadkosten;
- Kosten voor niet-productieve uren van de beroepskrachten als gevolg van verlof, ziekte, scholing en werkoverleg;
- Reis- en opleidingskosten;
- Indexatie van de reële prijs;

- Overige kosten als gevolg van de door een gemeente gestelde verplichtingen voor aanbieders, zoals bijvoorbeeld rapportages en administratieve verplichtingen.

De AMvB bepaalt niet wat de tarieven moeten zijn, maar stelt wel de eis dat tarieven reëel moeten zijn. Het begrip 'reëel' weerspiegelt de (goede) verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening door de gemiddeld efficiënte zorgverlener en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van diezelfde voorziening. Wanneer een tarief 'reëel' is, is niet in de AMvB bepaald; dat is en blijft een keuze van de (samenwerkende) gemeenten. Gemeenten hebben, mits goed onderbouwd, ruimte om bepaalde kostprijselementen normatief vast te stellen. Anders gezegd: de producten die de gemeente opstelt moeten voor het bijbehorende tarief geleverd kunnen worden. Dat betekent niet dat het tarief voor iedere aanbieder kostendekkend is.

Belangrijke toetssteen hierbij is dat het tarief tot stand komt in een transparant proces naar/met de aanbieders en dat het tarief herleidbaar en herkenbaar is. Daarom maakt een uitgebreide marktconsultatie en dialoog met aanbieders onderdeel uit van dit proces om tot reële tarieven te komen. Daarmee wordt inzicht verkregen in de reacties op de parameterwaarden door de aanbieders in de eigen regio. Spannend blijft het wanneer die waarden op enkele componenten in de praktijk variatie vertonen en de regio (dus) dient te bepalen welke waarden in het tarief worden betrokken.

Maandtarieven

De6 gemeenten stappen over naar nieuwe beschrijvingen van profielen en producten en handhaven de resultaatgerichte werkwijze, waarbij wordt gewerkt met maandtarieven. Daardoor ontstaat voor de professionals die de ondersteuning leveren, ruimte om in samenspraak met de inwoner van week tot week te beoordelen welke ondersteuning gewenst en noodzakelijk is. Dit

levert naar verwachting meer maatwerk op naar de individuele inwoner (cliënt) en dat draagt bij aan betere, duurzame resultaten van die ondersteuning.

Maandtarieven ontstaan op basis van een 'p' en een 'q'. De 'p' heeft betrekking op prijs van een eenheid van de ondersteuning (uur, dagdeel); de 'q' heeft betrekking op de gemiddelde hoeveelheid daarvan dat maandelijks wordt ingezet (uren of dagdelen per week). Voor beide onderdelen van het maandtarief is een traject doorlopen waarvan we in deze rapportage verslag doen.

1.3 Aanpak 'prijs'

Om te komen tot een gedragen advies over de te hanteren reële tarieven, zijn verschillende stappen doorlopen. Deze aanpak is mede ingegeven door onze ervaringen elders. Uit eerdere kostprijsonderzoeken van HHM en andere organisaties, blijkt dat de aanbieders op vrijwel alle parameters in het kostprijsmodel van elkaar verschillen.

De uitvoeringspraktijk die in de loop van vele jaren is ontstaan, vaak met een historie vanuit de opbouw van de Nederlandse verzorgingsstaat, heeft tot grote variatie geleid tussen instellingen. Daar waar de ene organisatie heeft ingezet op zelforganiserende teams met een lage overhead; heeft een andere organisatie vooral geïnvesteerd in een optimale deskundigheidsbevordering en kwaliteitszorg. Kostprijsonderzoeken die beginnen met een uitvraag, laten steeds de grote variatie zien die in de afgelopen jaren in de uitvoeringspraktijk is ontstaan.

Door individueel kostprijsonderzoek met een uitvraag vooraf, wordt door de gemeenten in de regio de indruk gewekt dat de uitkomsten daarvan direct worden vertaald naar de opbouw van tarieven. Het gemiddelde van de bandbreedte op een bepaalde parameter wordt dan door gemeenten soms

als reëel verondersteld, terwijl er overwegingen kunnen zijn die maken dat daarvan moet worden afgeweken. Het is immers niet het gemiddelde waar een gemeente van moet uitgaan maar de redelijk efficiënt functionerende aanbieder. De gemeente heeft bovendien binnen de bandbreedte van de redelijk efficiënt opererende aanbieder beleidsruimte om vanuit beleidsoverwegingen en met het oog op transformatie van het zorglandschap uitgangspunten te hanteren die niet op het gemiddelde van de regionale aanbieders uitkomen.

Kortom, het onderzoek naar de individuele uitvoeringspraktijk van de aanbieders in de regio is van belang, maar de praktijk leert ons dat het zinvoller is om die praktijk uit te vragen aan de hand van een concept invulling van de verschillende parameters met concept waarden. Daarom is de uitvraag beperkt gebleven tot de functiemix en groeps grootte, omdat de nieuwe beschrijvingen van de profielen en producten daar geen duidelijkheid over boden.

- 1) Aan de hand van de productbeschrijvingen is door bureau HHM een eerste uitwerking van een algemeen kostprijsmodel opgesteld voor de verschillende producten. Daarbij is ook gebruik gemaakt van een groot aantal onderliggende documenten, zoals uitkomsten van vergelijkbare trajecten elders in het land en landelijk beschikbare rapporten. Daarnaast is er een uitvraag uitgezet onder aanbieders van de Fysieke Overleg Tafel gericht op de verwachte functiemix en groeps grootte bij de nieuwe profielen/producten.
- 2) Deze eerste voorlopige uitwerking is uitvoerig besproken met een ambtelijke vertegenwoordiging van de gemeenten in de regio. Doel daarvan was te onderzoeken in hoeverre de voorlopige uitwerking aansluit op de producten die de gemeenten wensen in te kopen (productspecificiteit). Ook is onderzocht in hoeverre de kenmerken van de regio herkenbaar zijn verwerkt (regiospecificiteit) en of de kennis van

de gemeente over de uitvoeringspraktijk (organisatiespecificiteit) van dat moment goed zijn opgenomen.

- 3) De uitkomsten van de bespreking met de gemeenten zijn verwerkt in een conceptnotitie waarin de onderdelen van het kostprijsmodel zijn toegelicht.
- 4) Het kostprijsmodel is tijdens de bijeenkomst van de Fysieke Overleg Tafel op 17 juni en aansluitend schriftelijk voorgelegd aan betreffende aanbieders.
- 5) Vervolgens hebben de aanbieders twee weken de tijd gekregen om ook schriftelijk op de parameters en bijbehorende waarden te reageren. Voor het aanleveren van vragen en voorstellen tot bijstelling van parameterwaarden, is een specifiek sjabloon gemaakt. In totaal zijn 34 vragen gesteld door 7 aanbieders.
- 6) Bureau HHM ontving de reacties van de aanbieders op onderdelen van het kostprijsmodel. Deze reacties zijn verzameld, gewogen en met de regio besproken. Dat heeft geleid tot het advies om (voor bepaalde producten) de parameterwaarden aan te passen.
- 7) Op basis van dat advies heeft de gemeente een tweetal aanpassingen doorgevoerd in de producten. 1) Tussen de producten 'Begeleiding ontwikkeling kortdurend' en 'Begeleiding ontwikkeling regulier' zat geen verschil in de opbouw van het tarief. Daarom zijn deze producten samengevoegd tot één product 'Begeleiding ontwikkeling'. 2) De bandbreedte op de beide varianten van begeleiding in het profiel stabiliseren maakte duidelijk dat de beschrijvingen daarvan nog niet scherp genoeg onderscheidend zijn. In plaats van twee producten zijn er daarom drie producten gemaakt (laag, midden en hoog). In een nieuwe ronde zijn aanbieders gevraagd input te leveren op de functiemix voor de drie nieuwe producten (begeleiding stabilisatie laag, midden en hoog). Negen aanbieders hebben hierop gereageerd.
- 8) De uitkomsten van de consultatieronde zijn vertaald naar de definitieve invulling van het kostprijsmodel en de opbouw van de tarieven. Daarvoor

hebben we een rekenmodel opgesteld in Excel. In dat rekenmodel zijn de verschillende parameters in het kostprijsmodel overzichtelijk weergegeven en worden deze doorgerekend tot de adviestarieven. Het rekenmodel is aan de gemeenten beschikbaar gesteld na opleveren van de definitieve rapportage. Het is uiteindelijk aan de gemeenten om te bepalen welke parameterwaarden worden gekozen en om te besluiten over de nieuwe reële tarieven die worden toegepast.

1.4 Aanpak 'gemiddelde inzet'

Omdat De6 gemeenten gaan werken met (11) nieuwe diensten, gekoppeld aan drie profielen, is geen feitelijke informatie beschikbaar over gemiddelde inzet in de praktijk. Daarom is een onderzoek uitgevoerd om informatie te verzamelen op grond waarvan dit aspect van de beoogde tarieven is uitgewerkt. Hierbij zijn de volgende stappen doorlopen:

- 1) Tijdens een inhoudelijke werksessie met vertegenwoordigers van de lokale toegangen van De6 gemeenten, is besproken op welke wijze 'schaduwindicaties' kunnen worden verzameld. Daarbij is afgesproken dat de toegang in een periode van drie weken bij alle cliënten waarbij een reguliere (her)indicatie voor een van de actuele begeleidingsfuncties wordt afgegeven, ook virtuele indicatie voor een nieuw profiel/product wordt afgegeven. Omdat een aantal producten niet vaak wordt afgegeven, hebben een aantal gemeenten ervoor gekozen om indicaties die eerder waren afgegeven met terugwerkende kracht te beoordelen op basis van de nieuwe profielen.
- 2) Ter ondersteuning daarvan is een digitale vragenlijst gemaakt waarmee voor elke cliënt een schaduwindicatie kan worden ingevuld. Uiteindelijk hebben we 405 schaduwindicaties ontvangen en in de eerste analyse betrokken.
- 3) In een bijeenkomst met de Fysieke Overleg Tafel van gecontracteerde aanbieders is ook gesproken over deze uitdaging. Met de aanbieders is

afgesproken dat zij aan hun teams van uitvoerende professionals vragen een inschatting te maken van de gemiddelde inzet bij elk van de nieuwe profielen/producten (naast de inschatting van functiemix en groeps grootte voor de 'p').

- 4) Ter ondersteuning daarvan is eveneens een digitaal instrument gemaakt, waarmee de aanbieders de gevraagde informatie konden aanleveren. Dit kon overigens ook via een format in Excel of een format in Word. Uiteindelijk hebben we van 13 teams van de aanbieders een inschatting ontvangen over de profielen/producten die zij verwachten te gaan leveren in de nieuwe situatie.
- 5) De terugontvangen informatie is geanalyseerd. Daarbij zijn de uitkomsten van de gemeenten vergeleken met die van de aanbieders. We hebben daarnaast gebruik gemaakt van een 'afwegingskader voor begeleiding' dat recent in opdracht van enkele andere gemeenten door HHM is ontwikkeld.
- 6) De voorlopige uitkomsten met de bandbreedte van verschillen tussen de aanbieders, zijn besproken in een volgende bijeenkomst met de Fysieke Overleg Tafel. Daarbij is gesproken over mogelijke verklaringen voor de gevonden verschillen in opvattingen tussen de aanbieders bij dezelfde producten. Overigens bleek in deze bijeenkomst dat de respons van één aanbieder ontbrak; die is nadien alsnog aan de analyse toegevoegd.
- 7) De uitkomsten van het schaduwdraaien zijn voor de gemeenten aanleiding geweest om de opbouw van de profielen/producten te herzien (zie stap 7 in paragraaf 1.3). Naar aanleiding daarvan is een nieuwe periode van schaduwdraaien gestart. Na die periode hebben we van negen (deels nieuwe) aanbieders een inschatting van inzet en functiemix ontvangen bij de nieuwe producten. Ook hebben de indicatiestellers nog eens 93 schaduwindicaties opgesteld.
- 8) De uitkomsten van de analyses en het voorstel voor de toe te passen waarden in de berekening van de maandtarieven, zijn besproken met de

inhoudelijke werkgroep van de gemeenten (zie stap 1). De uitkomsten daarvan zijn in deze rapportage verwerkt.

1.5 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk beschrijven we het algemeen kostprijsmodel dat is gebruikt bij de opbouw van de tarieven. Aansluitend beschrijven we in hoofdstuk 3 de uitwerking van de verschillende parameters zoals die in De6 gemeenten bij de begeleidingsfuncties van toepassing zijn.

In hoofdstuk 4 doen we verslag van het onderzoek naar de gemiddelde inzet bij de nieuwe profielen/producten. Tot slot laten we in hoofdstuk 5 zien tot welke maandtarieven dit leidt. Ook geven we nog een enkele aanbeveling voor de doorontwikkeling van de profielen/producten.

2. Kostprijsmodel

In dit hoofdstuk beschrijven we het algemene kostprijsmodel dat we hebben gehanteerd bij het uitwerken van de tarieven.

In aansluiting op de inhoud van de Algemene Maatregel van Bestuur bij de Wmo (bekend als de AMvB Reële Tarieven) hebben we de verschillende daaruit voortvloeiende kostprijs-elementen in een model samengenomen. Dit kostprijsmodel vormt de basis voor advies over tarieven, zoals HHM dat in de afgelopen jaren voor vele organisaties heeft gegeven. Dit betreft niet alleen tarieven in het gemeentelijk sociaal domein. We doen ook kostprijsonderzoek (met advisering over tarieven) in andere domeinen, zoals de langdurige zorg en onderdelen van de zorgverzekeringswet. De kern daarvan is steeds de inzet van een professional die tijd besteedt aan een cliënt, individueel of in groepsverband. Die inzet vormt de basis van het tarief. Alle overige kosten, zoals de kosten van de organisatie (overhead) en de kosten van gebouwen (zoals bij dagbesteding en bij verblijf), zien we in dit model als een opslag op de kosten van de professional. We spreken dus steeds van opslagpercentages op de kosten van de dienstverlening in het primaire proces.

Parameter	Omschrijving
Inschaling	Dit betreft de functiemix van personeel in de directe hulpverlening, als vertaling van de kwaliteitseisen voor een bepaalde dienst of product. Hierbij kan een combinatie worden gemaakt van verschillende cao's en verschillende functieniveaus.
Opslagen	Hierbij gaat het om reguliere opslagen op het salaris bij de gekozen functieniveaus, zoals vakantietoeslag, eindejaarsuitkering, individuele keuzebudgetten, onregelmatigheidstoeslag, etc.
Sociale lasten	Dit betreft de werkgeverslasten, zoals de verschillende verplichte verzekeringen, pensioen, etc. Deze kunnen per cao verschillen, maar worden in het kostprijsmodel gebundeld.
Overhead	Hierbij gaat het om een opslag voor de kosten van de organisatie waarin het personeel dat de behandeling/ondersteuning biedt,

Parameter	Omschrijving
	werkzaam is. Vaak onderverdeeld in personele overhead (de kosten van overig personeel, zoals management, staf, beleid, administratie, etc.) en de overige kosten (alle overige, materiële kosten). Ook worden hier vaak opleidingskosten en reiskosten onder begrepen.
Productiviteit/ declarabiliteit	Dit betreft een correctie op de kosten van een medewerker in de directe hulpverlening voor niet-productieve (niet-declarabele) uren. Vaak als het jaarlijks aantal werkbare en declarabele uren waardoor de totale jaarlijkse kosten per fte worden gedeeld. Hierin zit bijvoorbeeld een correctie voor vrije dagen, feestdagen, algemene tijd, werkoverleg, ziekteverzuim, etc.
Risico-opslag	Ook wordt een opslag toegevoegd voor risico's. Alle overige elementen hebben betrekking op de feitelijke kostprijs; deze parameter waarborgt de continuïteit van de organisatie.
Overige kosten	Hierbij gaat het over specifieke elementen van dagbesteding, zoals huisvestingscomponent en groepsgrootte.
Indexatie	Het gaat hierbij om een advies met betrekking tot indexatie.

Tabel 2. Algemeen kostprijsmodel voor het sociaal domein.

3. Parameterwaarden

In dit hoofdstuk beschrijven we de reële waarden voor de verschillende parameters in het kostprijsmodel met het oog op de 'p' in de tarieven voor de nieuwe begeleidingsproducten.

Een belangrijk aandachtspunt bij dit model is dat de beschreven parameterwaarden dienen als een onderlegger voor de bepaling van reële tarieven. Het zijn nadrukkelijk geen eisen/normen waaraan de zorgaanbieders zich moeten houden bij de zorglevering¹!

3.1 Maandsalaris en inschaling

Begeleiding wordt geboden door professionals met verschillende opleidingsniveaus. De ervaring leert dat dit varieert van MBO-3 niveau tot HBO+; het aandeel van de verschillende opleidingsniveaus verschilt per product. De inschaling (de hoogte van het salaris) hangt samen met het opleidingsniveau. Daarnaast zijn de verschillende aanbieders in de praktijk vanuit de historie verbonden met meerdere cao's.

We gaan hierbij uit van de volgende cao mix:

- Profiel Ondersteunen bij Achteruitgang: VWT 100%
- Profiel Stabiliseren Begeleiding stabilisatie hoog: GGZ 80%, GHZ 20%
- Alle overige producten: GGZ 25%, GHZ 25%, SW 25% en VWT 25%

In tabellen 3 tot en met 6 geven we weer met welke mix van schalen we hebben gerekend per opleidingsniveau. Deze indeling is gebaseerd op diverse bronnen, zoals: functieboeken, ijkfuncties uit de FWG-systematiek, vacatures en uitkomsten van marktconsultaties in andere regio's bij vergelijkbare trajecten.

¹ De eisen/normen waaraan zorgaanbieders zich moeten houden bij de zorgverlening zijn terug te vinden in de aanbestedingsdocumenten.

Cao \ Niveau	WT, GGZ en GHZ	Sociaal Werk
MBO – 3	FWG 30 (50%) FWG 35 (50%)	Schaal 4 (50%) schaal 5 (50%)
MBO – 4	FWG 40 (50%) FWG 45 (50%)	Schaal 6 (50%) schaal 7 (50%)
HBO	FWG 50 (80%) FWG 55 (20%)	Schaal 8 (80%) schaal 9 (20%)
HBO +	FWG 55 (50%) FWG 60 (50%)	Schaal 9 (100%)

Tabel 3: inschaling per opleidingsniveau

Voor de verschillende producten hanteren we de volgende opleidingsmix (gebaseerd op de productbeschrijvingen en de uitvraag onder aanbieders):

Profiel ontwikkelen	MBO-3	MBO-4	HBO
Waakvlam ontwikkeling	5%	55%	40%
Begeleiding ontwikkeling	10%	50%	40%
Dagbesteding ontwikkelingsgericht	25%	35%	40%

Tabel 4: Functiemix per product binnen het profiel Ontwikkeling

Profiel stabiliseren	MBO-3	MBO-4	HBO	HBO+
Waakvlam stabilisatie	10%	60%	30%	
Begeleiding stabilisatie laag	30%	40%	30%	
Begeleiding stabilisatie midden	10%	40%	50%	
Begeleiding stabilisatie hoog	5%	25%	60%	10%
Arbeidsmatige dagbesteding	35%	45%	20%	

Profiel stabiliseren	MBO-3	MBO-4	HBO	HBO+
Daginvulling stabilisatie	65%	20%	15%	
Bereikbaarheid	100%			

Tabel 5: Functiemix per product binnen het profiel Stabilisatie

Profiel ondersteunen bij achteruitgang	MBO-3	MBO-4	HBO
Begeleiding achteruitgang	45%	45%	10%
Daginvulling achteruitgang	60%	30%	10%

Tabel 6: Functiemix per product binnen het profiel Ondersteunen bij achteruitgang

Niet iedere medewerker wordt op de hoogste trede (periodiek) binnen de schaal uitbetaald. Voor de inschaling adviseren wij aan te sluiten bij de uitkomsten van onderzoek door KPMG uit 2014. Deze waarde werd door KPMG gevonden na een breed onderzoek bij aanbieders naar de kostprijzen van de dienstverlening die vanaf 2015 naar de gemeenten is gedecentraliseerd en nadien in vele trajecten bevestigd.

Dit percentage weerspiegelt bij een organisatie met een normaal personeelsverloop de verhouding tussen blijvend personeel dat jaarlijks hoger wordt ingeschaald en nieuwe medewerkers die lager ingeschaald worden. Daaruit komt naar voren dat een percentage van **93% van het maximumsalaris** de 'normale' verdeling weerspiegelt van de verdeling van medewerkers over de periodieken van de betreffende salarisschaal². Uitkomsten van vergelijkbare trajecten bevestigen dit percentage.

² Deze waarde werd door KPMG gevonden in 2014, na een breed onderzoek bij aanbieders naar de kostprijzen van de dienstverlening die vanaf 2015 na de gemeenten is gedecentraliseerd en nadien in vele trajecten bevestigd. Dit percentage weerspiegelt bij een organisatie met een normaal personeelsverloop de verhouding tussen blijvend personeel dat jaarlijks hoger wordt ingeschaald en nieuwe medewerkers die lager ingeschaald worden.

3.2 Opslagen

Op grond van de cao's is sprake van vaste opslagen voor het vakantiegeld en de eindejaarsuitkering.

Parameter	Waarden	Toelichting
Vakantie	8%	Dit is in alle cao's gelijk.
Eindejaar	8,33%	Dit is in alle cao's gelijk.
ORT	0%	Voor de meeste ambulante producten geldt dat deze alleen tijdens de '0% ORT-uren' worden geboden (ma-vrij tussen 7 en 20 uur en za tussen 8 en 12 uur).

Tabel 7: Uitwerking opslagen

3.3 Sociale lasten

De opslag sociale lasten is gebaseerd op de wettelijk verplichte percentages. Sinds begin 2020 is de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) van kracht, waardoor het premiepercentage voor de werkloosheidswet gedifferentieerd is naar de aard van het dienstverband van de medewerkers. Om deze opslag te kunnen berekenen is de verdeling tussen vast/flex van belang. We hanteren als uitgangspunt een verdeling van **85%** medewerkers voor onbepaalde tijd en **15%** medewerkers op een tijdelijk contract. Er is geen breed onderzoek bekend waaruit de feitelijke verdeling blijkt. Relevant is daarom mede dat door de cao-partners is aangegeven te streven naar een verhouding van 90/10 aan het einde van de looptijd van de cao (ultimo 2021).

Ook is een opslag toegevoegd voor de transitievergoeding die in de WAB is aangepast. Dit betreft de uitkering die wordt gegeven aan medewerkers waarbij op verzoek van de werkgever de aanstelling wordt beëindigd (ook als die aanstelling tijdelijk was). De hoogte van deze opslag is bepaald op basis van de volgende aspecten:

- Hoogte van de vergoeding, dat is een derde van een maandsalaris bij een volledig gewerkt jaar dus $(1/3/12 =) 2,78\%$;
- De inschatting van aanbieders in vergelijkbare trajecten dat bij een derde van alle aflopende contracten een transitievergoeding aan de orde;
- De inschatting dat jaarlijks 15% van alle contracten aflopen of worden beëindigd op verzoek van de werkgever, gebaseerd op dezelfde verhouding vast/flex die hiervoor is benoemd.

Dit leidt tot een opslag van $(2,78\% * 1/3 * 15\% =) 0,14\%$.

Component	Percentages 2021	
WAO/IVA/WGA basispremie (Aof) incl. toeslag kinderopvang		7,53%
WW-premie laag (aanstelling voor onbepaalde tijd)	85%	2,70%
WW-premie hoog (overige dienstbetrekkingen)	15%	7,70%
ZVW-premie werkgever		7,00%
Werkhervattingskas (gezondheidszorg)		1,28%
Transitievergoeding		0,14%
SUBTOTAAL opslag sociale lasten		19,40%

Tabel 8: Opbouw sociale lasten (niveau 2021)

De pensioenpremie is afhankelijk van het salaris. Daarom is in onderstaande tabel per profiel/product een bepaling gedaan, op basis van het rekensalaris dat voortkomt uit de functiemix per product (zie de tabellen 4, 5 en 6). We hebben gerekend met de waarden over 2021. Het is bekend dat in 2022 het afdrachtspercentage voor het Ouderdomspensioen stijgt, maar omdat de nieuwe franchise die deze stijging deels compenseert nog niet bekend is, rekenen we nog met de oude cijfers.

Product	Pensioenpremie	TOTAAL sociale lasten
<i>Ontwikkelen</i>		
Waakvlam ontwikkeling	9,06%	28,46%
Begeleiding ontwikkeling	9,04%	28,44%
Dagbesteding ontwikkelingsgericht	8,96%	28,36%
<i>Stabiliseren</i>		
Waakvlam stabilisatie	8,97%	28,37%
Begeleiding stabilisatie laag	8,86%	28,26%
Begeleiding stabilisatie midden	9,11%	28,50%
Begeleiding stabilisatie hoog	9,28%	28,68%
Arbeidsmatige dagbesteding	8,76%	28,15%
Daginvulling stabilisatie	8,53%	27,93%
Bereikbaarheid	8,14%	27,53%
<i>Ondersteunen bij achteruitgang</i>		
Begeleiding achteruitgang	8,57%	27,97%
Daginvulling achteruitgang	8,47%	27,87%

Tabel 9: Opbouw pensioenpremie en totaal sociale lasten (niveau 2021)

3.4 Opslag overhead

Dit betreft de kosten van de organisatie van waaruit de professionals werkzaam zijn. Dit is een ingewikkelde parameter, mede omdat er in de praktijk grote verschillen voorkomen en er vaak discussie over ontstaat. Deze verschillen, zowel tussen branches als tussen vergelijkbare aanbieders binnen

een bepaalde branche, omvatten een bandbreedte van soms wel tientallen procenten. Wij hanteren voor de opslag overhead een waarde die passend is bij de verschillende producten, de aard en dienstverlening vanuit de Wmo en een mix weerspiegelt tussen de cao's.

Daarnaast worden in de verschillende rapporten over onderzoeken naar de feitelijke opbouw en waarde van het percentage overhead, verschillende definities gehanteerd. Wij hanteren de volgende definities van de kosten die tot de (personele) overhead en overige kosten worden gerekend:

Overhead

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het primaire proces is het geheel aan diensten en voorzieningen dat door een zorgorganisatie geboden wordt aan een cliënt, om direct in de behoefte aan begeleiding, verzorging, voeding (en verpleging, behandeling, opvoeding) van de cliënt te voorzien.

(Personele) Overhead

Niet- cliëntgebonden personele kosten ten behoeve van het primaire proces (leidinggevenden, hotelfuncties, terrein- en gebouwgebonden functies en overig niet-cliantgebonden personeel); inclusief een opslag voor andere personeelskosten³ (zoals reiskosten woon-werkverkeer, opleidingskosten, kosten werving & selectie).

Overige kosten

Overige (niet personele) kosten ten behoeve van het primaire proces (voeding, hotelmatige kosten, cliënt c.q. bewoner gebonden kosten, terrein- en gebouwgebonden kosten, afschrijving, huur, lease, interest en algemene kosten (waaronder ICT, kantoorbenodigdheden, marketing, abonnementen).

³ Dit betreft rubriek 423 uit het Prismant rekenschema.

We hebben verschillende benchmarks geanalyseerd⁴ en de definities en waarden met elkaar vergeleken⁵. Op basis van de door ons geanalyseerde benchmarks, komen wij voor de verschillende categorieën van producten tot verschillende percentages. De begeleidingsfuncties baseren we mede op de ongewogen gemiddelden uit de benchmark care van Berenschot.

Wij zien de overhead als opslag op de totale kosten van het personeel in de directe dienstverlening. Elders zien we de overhead ook wel als aandeel in het totaal van alle kosten van een organisatie, dat is dus niet de wijze waarop het hier bedoelde percentage straks doorwerkt. Gezien de verschillen in de omvang van de overhead tussen de sectoren die blijken uit de benchmarks, zullen de percentages niet voor iedere aanbieder feitelijk kostendekkend zijn.

Parameter	Waarde	Toelichting
Overhead	30%	Ambulante begeleidingsfuncties, geleverd door aanbieders die werkzaam zijn in verschillende sectoren; uitgaande van een gemiddeld efficiënte aanbieder in de regio.

Tabel 10: Uitwerking overhead als opslag op de kosten van het direct dienstverlenend personeel

3.5 Productiviteit/declarabiliteit

Bij het bepalen van een reëel tarief is het van belang de productiviteit van de medewerkers te bepalen, zodat een correctie voor de niet-productieve uren kan worden doorgevoerd. De correctie voor niet-productieve uren bestaat uit verschillende onderdelen. Hierover kan discussie bestaan.

In de onderstaande tabel maken we bij de declarabele inzet onderscheid naar de verschillende producten. In de tabel is het aantal declarabele uren per jaar afgeleid uit de bruto beschikbare aanstellingsuren (1.878) verminderd met de feest- en verlofdagen (cao-afhankelijk), ziekteverzuim en niet-cliëntgebonden uren.

Verlofuren en feestdagen

Het aantal verlofuren en vakantiedagen verschilt per cao: VWT: 237, GHZ: 251,4, GGZ: 251,4 en SW: 251. Wij hanteren 260 uur waarvan 210 wettelijk en bovenwettelijk en 50 vakantiedagen. Hiermee is rekening gehouden met alle cao's en is met eventuele extra verplichte uren, zoals leeftijdsgebonden verlof en IKB. Omdat er bij de producten Begeleiding achteruitgang en Dagingvulling achteruitgang alleen wordt uitgegaan van de cao VWT hanteren we bij deze producten 237 uur.

Ziekteverzuim

In de discussie over het ziekteverzuim wordt veelal verwezen naar benchmarkcijfers voor de gehele sectoren VWT, GHZ, GGZ en SW. In de VNG-rekentool wordt per cao, op basis van een meerjarig gemiddelde in de sectoren (Branche Viewer periode 2017-2019⁶), de volgende suggestie gedaan: VWT: 6,9%, GHZ: 6,15%, GGZ: 6,09% en SW: 6,09%.

In de praktijk is sprake van verschillen tussen aanbieders en tussen de subsectoren. Organisaties met een lager gemiddeld ziekteverzuim voeren hierop vaak actief beleid, waardoor met name het korte verzuim en de verzuimfrequentie positief worden beïnvloed. Daarbij laat CBS Statline zien dat het gemiddelde van de afgelopen twee jaren (1 januari 2018 tot en met 30 juni

⁴ O.a.: Berenschot (2018) Tarieven ambulante Jeugdzorg; Berenschot (2013) Rapportage benchmark overhead; KPMG (2014) Inzicht in tarieven Wmo en Jeugdzorg, Berenschot (2019) Benchmark Care

⁵ Zie de bijlage voor de definities zoals wij die gebruiken.

⁶ Aangezien 2020 het eerste Corona-jaar was, kiezen we ervoor die cijfers vanwege te grote vertekening buiten beschouwing te laten.

2020) voor de Gezondheids- en welzijnszorg 5,85% is. Op basis van de VNG-rekentool, de CBS Statline en de stimulans voor actief beleid adviseren wij een aftrek voor ziekteverzuim van 100 uren per fte. Dat komt overeen met 6,18%, gerekend over de netto-uren minus verlofuren en feestdagen (vakantiedagen blijven staan bij ziekte).

Opleiding

Enkele cao's leggen de plicht op om 2% van de loonsom te reserveren voor scholing. De 2% betreft zowel de uren die aan opleiding worden besteed als de kosten van scholing. Op basis daarvan gaan wij uit van 40 uren per fte voor opleiding.

Overig

Onder overige uren vallen de koffiepauzes die volgens de cao's doorbetaald worden. Uitgaande van 42 werkbare weken maal een kwartier koffiepauze komen we uit op 60 uren per fte per jaar.

Reistijd

Wij houden bij de ambulante individuele begeleiding rekening met niet-declarabele reistijd werk-werk van 125 uren per jaar. Dit is gebaseerd op de inschatting van gemiddeld negen dienstreizen per week met een gemiddelde reistijd van 20 minuten per rit.

Cliëntgebonden uren indirect

Voor de berekening van de indirecte uren cliëntgebonden sluiten we aan bij de productbeschrijvingen. Dat resulteert in de declarabele cliëntcontacttijd⁷.

Onderdeel	Uren op locatie	Uren bij ambulant	Begeleiding (achteruitgang)	Daginvulling (achteruitgang)
Bruto beschikbaar	1.878	1.878	1.878	1.878
Feestdagen	50	50	237	237
Verlof, totaal	210	210		
Ziekteverzuim (6,18%)	100	100	100	100
Werkbare uren	1.518	1.518	1.539	1.539
<i>Niet cliëntgebonden activiteiten</i>				
Opleiding, intervisie	40	40	40	40
Algemeen, administratie	80	80	80	80
Overig	60	60	60	60
Cliëntgebonden	1.338	1.338	1.359	1.359
Indirecte uren	50	50	50	50
Reistijd van/naar cliënt		125	125	
Contacttijd (declarabel)	1.288	1.163	1.185	1.310
<i>% declarabiliteit t.o.v. bruto uren</i>	<i>69%</i>	<i>62%</i>	<i>63%</i>	<i>70%</i>

Tabel 11: uitwerking declarabiliteit

⁷ Bij de uitvraag van de gemiddelde inzet (schaduwindicaties) zijn we uitgegaan van de directe cliëntcontacturen.

3.6 Risico-opslag

Om de continuïteit richting cliënten en werknemers te garanderen, moet een aanbieder rekening houden met (financiële) tegenvallers. Om die tegenvallers te kunnen opvangen, heeft een aanbieder een weerstandsvermogen⁸ nodig. Hiertoe is een opslag voor het creëren van dergelijke buffers realistisch. De hoogte van de opslag is onderwerp van discussie; er zijn geen landelijke richtlijnen voor wat hierbij reëel genoemd kan worden.

In de zorgsector is recent veel (journalistiek) onderzoek gedaan naar een acceptabel winstpercentage. Een resultaat van 2% wordt daarbij algemeen acceptabel gevonden. Uit de jaarlijkse Barometer Nederlandse Gezondheidszorg 2019 van accountantskantoor Ernst & Young blijkt dat het resultaat van de sector ouderenzorg in 2019 daar iets onder lag.

Voor de innovatie achten wij het verstandig een separate vergoeding beschikbaar te stellen, buiten het tarief. Daarmee wordt voorkomen dat het budget voor innovatie wordt uitgesmeerd over alle aanbieders.

Parameter	Waarde	Toelichting
Risico-opslag	2%	Te berekenen over de brutoloonkosten inclusief sociale lasten en de opslag voor overhead.

Tabel 12: uitwerking risico-opslag

⁸ Door voor een weerstandsvermogen te zorgen voorkomt een organisatie dat het meteen in financiële problemen komt bij een calamiteit. De weerstandsratio geeft aan in hoeverre een organisatie eventuele calamiteiten financieel op kan vangen.

3.7 Kosten groepsbegeleiding

Huisvestingscomponent

De hoogte van de kosten voor de huisvesting bij groepsbegeleiding leiden we af uit de NZa-tarieven voor de normatieve huisvestingscomponent (NHC) en de normatieve inventariscomponent (NIC) voor dagbesteding in de Wlz.

Onderstaand overzicht is gebaseerd op de bijlagen bij de NZa-beleidsregels “Prestatiebeschrijvingen en tarieven zorgzwaartepakketten en volledig pakket thuis 2021” (BR/REG-21118) en “Prestatiebeschrijvingen en tarieven modulaire zorg” (BR/REG-21117).

NHC en NIC-tarieven dagbesteding voor Wlz (prijsspeil 2021)	
Dagbestedingsvariant	Maximumtarief per dagdeel
Dagbesteding basis (V&V; H531)	€ 6,32
VG (1 & 4; H900)	€ 6,99
GGZ (Wonen 1; H001G)	€ 8,44

Tabel 13: NHC en NIC voor dagbesteding bij VPT (bron NZa- beleidsregels BR/REG-21117 en 21118)

Op basis van het bovenstaande hanteren we **€ 7,=** per dagdeel ter dekking van de kosten van huisvesting bij zinvolle daginvulling. Aanvullend gaan we uit van een vergoeding van **€ 1,=** voor lichte catering. Daarmee komt de totale vergoeding bij dagbesteding op **€ 8,=** per cliënt per dagdeel van vier uren.

Groepsgrootte

In de volgende tabel geven we weer welke gemiddelde groepsgrootte de basis vormt voor de berekening van het tarief per cliënt. De groepsgrootte geeft immers aan over hoeveel cliënten de kosten van de personele inzet kan

worden verdeeld. Deze parameterwaarde is mede bepaald aan de hand van de uitvraag onder aanbieders.

Groepsgrootte	
Dagbesteding ontwikkeling	We rekenen met 7 cliënten
Arbeidsmatige dagbesteding	We rekenen met 7 cliënten
Daginvulling stabilisatie	We rekenen met 9 cliënten
Daginvulling achteruitgang	We rekenen met 8 cliënten

Tabel 14. Groepsgrootte bij groepsbegeleiding

3.8 Vervoer groepsbegeleiding

Het is naar onze ervaring niet goed mogelijk om tarieven voor vervoer op te bouwen op basis van de hiervoor beschreven kostprijselementen. Dit hangt samen met het feit dat er vele manieren zijn waarop de aanbieders dit vervoer in de praktijk organiseren; variërend van professionele taxibusjes tot vrijwillige chauffeurs. Daarom komen wij tot een modelmatige benadering van een reëel tarief voor vervoer, door aan te sluiten bij de tarieven voor vergelijkbare voorzieningen tbv de dagbesteding Wlz in 2021⁹. Deze tarieven worden door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) vastgesteld op basis van objectief onderzoek. In die tarieven voor het vervoer naar dagbehandeling/dagbesteding onder de Wlz, wordt voor het gecontracteerd vervoer onderscheid gemaakt langs meerdere assen:

- a) Vervoer met middelen van de aanbieder
- b) Gecontracteerd vervoer voor kinderen/volwassenen, met/zonder rolstoel
- c) Individueel georganiseerd vervoer
- d) Afstand

In de onderstaande tabel zijn de dagtarieven voor de volwassenen binnen de Wlz in 2021 in beeld gebracht:

Doelgroep	0-4 km	5-9 km	10-19 km	20-29 km	30-39 km	> 40 km
Eigen vervoer aanbieder	€ 7,72	€ 7,72	€ 17,52	€ 23,96	€ 33,06	€ 33,06
Volwassenen; gewoon	€ 17,52	€ 17,52	€ 23,96	€ 33,06	€ 33,06	€ 46,18
Volwassenen; rolstoel	€ 17,52	€ 23,96	€ 33,06	€ 33,06	€ 46,18	€ 63,92

Tabel 15: tarieven vervoer dagbesteding/dagbehandeling Wlz (prijspeil 2021)

Voor De6 gemeenten adviseren wij de volgende uitgangspunten voor een reëel tarief voor beide vervoersvarianten:

1. Gewoon vervoer naar groepsbegeleiding

Gebaseerd op het gemiddelde van het 'gewone' vervoer voor volwassenen, gecontracteerd en met eigen vervoersmiddelen, afstanden <10 km.

2. Rolstoelvervoer naar groepsbegeleiding

Gebaseerd op het gemiddelde van het (gecontracteerde) rolstoelvervoer over de afstanden <10 km.

3.9 Bereikbaarheid

In het profiel 'stabiliseren' is voor de cliënten die het product 'Begeleiding Stabilisatie Hoog' krijgen, een bereikbaarheidsdienst noodzakelijk. Hierbij gaan wij ervan uit dat de organisatie tijdens kantooruren gewoon bereikbaar is; deze dienst heeft derhalve betrekking op de inzet buiten kantooruren.

⁹ Zie hiervoor de beleidsregel Prestatiebeschrijving en tarieven modulaire zorg 2021 (BRREG-21117) en bijlage 1.

Dat gaat dus om de uren tussen 18:00 – 08:00 op werkdagen (14 uren), de weekenden en feestdagen (dan 24 uren). We gaan er ook vanuit dat de bereikbaarheid kan worden georganiseerd voor alle cliënten van een instelling, we rekenen met 50 cliënten om tot een tarief te komen.

Om de kosten te kunnen bepalen, hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Voor de bereikbaarheidsdienst gaan we uit van een medewerker op MBO3 niveau.
- Compensatie voor de bereikbaarheid conform de cao's:
 - 1/18 van de tijd tijdens werkdagen (14 uren/dag)
 - 2/18 van de tijd tijdens een weekeinde (2*24 uren/dag) en
 - 3/18 van de tijd gedurende feestdagen (24 uren/dag).
- We gaan uit van 226 werkdagen per jaar, 102 weekenddagen en zeven feestdagen.
- Kosten hebben betrekking op 50 cliënten.
- Dit levert een opslag van **€ 40,09** per cliënt per maand op voor het product Begeleiding stabilisatie hoog.

4. Gemiddelde inzet

In deze paragraaf beschrijven we de uitkomsten van de analyse van de schaduwindicaties die door de gemeenten zijn aangeleverd en de inschatting van de gemiddelde inzet zoals de aanbieders die hebben aangegeven. hier de inleiding van dit hoofdstuk

4.1 Respons

Eerste ronde

Aanvankelijk gingen de gemeenten uit van 11 nieuwe producten. Op basis van de indeling daarvan hebben we van 13 aanbieders een inschatting ontvangen met betrekking tot de verwachte gemiddelde inzet. Ook hebben we van de indicatiestellers van De6 gemeenten in totaal 405 schaduwindicaties ontvangen. De analyse daarvan maakte duidelijk dat er vrijwel geen onderscheid bestond tussen de producten 'kortdurende begeleiding' en 'reguliere begeleiding' in het profiel 'ontwikkelen'. Dit betrof zowel de inschatting van de gemiddelde inzet (door aanbieders en gemeenten) als de inschatting van de personele functiemix (door de aanbieders). Het enige onderscheid betrof de looptijd van de indicatie. Daarom werd door De6 gemeenten besloten deze twee producten samen te voegen.

Tevens bleek uit de analyse dat het onderscheid tussen de producten 'begeleiding regulier' en 'begeleiding complex' in het profiel stabiliseren niet scherp genoeg was. De uitkomsten van de inschattingen vertoonden een flinke overlap tussen beide producten. Een derde van alle inschattingen voor de reguliere begeleiding kwamen in dezelfde bandbreedte als 85% van de inschattingen voor de complexe begeleiding. Daarom werd besloten om deze twee producten te vervangen door drie nieuwe producten in het profiel stabiliseren: 'begeleiding laag', 'begeleiding midden' en 'begeleiding hoog'.

Tweede ronde

Om een beter inzicht te krijgen over de gemiddelde inzet bij deze drie nieuwe producten, is een nieuwe uitvraag gestart. Van negen aanbieders (waaronder twee die niet bij de eerste ronde hebben meegedaan) is aanvullende informatie ontvangen met inschattingen over de inzet bij de drie nieuwe producten. Daarvan hebben er acht ook iets gezegd over het product 'individuele begeleiding hoog'; één aanbieder gaf aan geen cliënten te verwachten voor dat product.

Ook is aan de indicatiestellers gevraagd nogmaals schaduwindicaties te stellen met het oog op de nieuwe productindeling. In de tweede ronde hebben we nog eens 93 schaduwindicaties ontvangen. Daarvan hadden er 30 betrekking op het profiel 'ontwikkelen' en 63 op het profiel 'stabiliseren'. Omwille van de analyse hebben we de 405 schaduwindicaties uit de eerste ronde omgezet naar de producten uit de tweede ronde. Daarbij hebben we beide begeleidingsproducten uit het profiel 'ontwikkelen' samengenomen en hebben we de uitkomsten voor de beide oude producten omgezet naar de drie nieuwe varianten. Dat laatste is gebeurd door de inschattingen in de overlappende bandbreedte in uren in beide oude producten aan te duiden als 'midden', de inschattingen onder die bandbreedte hebben we 'laag' genoemd en de inschattingen boven die bandbreedte zijn 'hoog' genoemd. Daarmee is het volgende overzicht te maken van de uiteindelijke respons in de analyse (zie tabel 16 op de volgende pagina):

Profiel/product	Schaduwindicaties	Aanbieders
<i>Profiel: Ontwikkelen</i>		
Waakvlam ontwikkeling	14 indicaties	9 aanbieders
Individuele begeleiding	116 indicaties	10 aanbieders
Dagbesteding ontwikkeling	16 indicaties	5 aanbieders
<i>Profiel: Stabiliseren</i>		
Waakvlam stabilisatie	31 indicaties	10 aanbieders
Begeleiding Laag	148 indicaties	9 aanbieders
Begeleiding Midden	69 indicaties	9 aanbieders
Begeleiding Hoog	13 indicaties	8 aanbieders
Daginvulling stabilisatie	42 indicaties	7 aanbieders
Arbeidsmatige dagbest.	23 indicaties	4 aanbieders

Profiel/product	Schaduwindicaties	Aanbieders
<i>Profiel: Ondersteunen bij Achteruitgang</i>		
Begeleiding	13 indicaties	9 aanbieders
Daginvulling	12 indicaties	6 aanbieders

Tabel 16: verdeling respons over profielen/producten ($N_1 = 497$ schaduwindicaties, $N_2 = 15$ aanbieders)

Hierbij valt op dat het profiel 'Ondersteunen bij Achteruitgang' niet veel wordt toegewezen.

4.2 Gemiddelde inzet

In de volgende tabel geven we de uitkomsten weer zoals die zijn berekend uit de aangeleverde gegevens. Dit betreft de gemiddelde inzet, in uren per maand (waakvlam), uren per week (begeleiding) of dagdelen per week (daginvulling/dagbesteding). Tabel 17 bevat de uitkomsten uit de eerste ronde en tabel 19 de uitkomsten uit de tweede ronde. In vet is de gemiddelde inzet weergegeven, met daaronder de bandbreedte zoals die door de respondenten is aangeleverd.

Profiel/product	Gemiddelde inzet (gemeenten)	Gemiddelde inzet (aanbieders)
<i>Profiel: Ontwikkelen</i>		
Waakvlam ontwikkeling	1,9 uren/maand (1,0 – 4,0)	2,4 uren/maand (1,0 – 4,8)
Individuele begeleiding	1,9 uren/week (0,5 – 6,0)	3,1 uren/week (1,0 – 9,0)
Dagbesteding ontwikkeling	5,3 dagdelen/week (2 – 9)	6,0 dagdelen/week (5 – 7)

Profiel/product	Gemiddelde inzet (gemeenten)	Gemiddelde inzet (aanbieders)
<i>Profiel: Stabiliseren</i>		
Waakvlam stabilisatie	2,3 uren/maand (1,0 – 4,0)	1,9 uren/maand (1,0 – 4,3)
Begeleiding Laag	1,5 uren/week (1,0 – 2,5)	1,9 uren/week (1,0 – 2,5)
Begeleiding Midden	3,5 uren/week (2,0 – 9,0)	3,7 uren/week (2,0 – 7,5)
Begeleiding Hoog	5,5 uren/week (4,0 – 12,0)	6,9 uren/week* (4,0 – 15,0)
Daginvulling stabilisatie	3,8 dagdelen/week (1 – 6)	4,6 dagdelen/week (3 – 7)
Arbeidsmatige dagbesteding	4,7 dagdelen/week (2 – 10)	6,8 dagdelen/week (5 – 9)
<i>Profiel: Ondersteunen bij achteruitgang</i>		
Begeleiding achteruitgang	3,2 uren/week (2,0 – 5,2)	5,3 uren/week (2,0 – 15,0)
Daginvulling achteruitgang	4,8 dagdelen/week (2 – 8)	5,6 dagdelen/week (4 – 9)

Tabel 17: uitkomsten in gemiddelde inzet per profiel/product (N₁ = 497 indicaties, N₂ = 15 aanbieders)

* Één van de aanbieders heeft bij dit product (individuele begeleiding hoog) een bandbreedte voor de gemiddelde inzet aangegeven die royaal boven de uitkomsten van de andere aanbieders ligt. In de analyse hebben we gerekend met de ondergrens van die bandbreedte.

Het valt op dat de uitkomsten bij de meeste producten de indicatiestellers 'zuiniger' met uren/dagdelen zijn dan de aanbieders veronderstellen nodig te hebben.

De uitzondering daarop is het product Waakvlam binnen het profiel Stabiliseren. Verder valt op dat bij sommige producten de bandbreedte van de uitkomsten nogal breed is; bij de producten Individuele Begeleiding Hoog (profiel Stabiliseren) en Begeleiding Achteruitgang (profiel Ondersteunen bij achteruitgang) met flinke uitschieters naar boven. Dat wijst erop dat de inhoudelijke invulling van een aantal producten nog niet goed is uitgekristalliseerd.

Op grond van tabel 17 concluderen wij dat de gevonden verschillen tussen aanbieders en indicatiestellers van gemeenten meevallen. Met als uitzondering de door één aanbieder aangegeven maximale inzet bij Individuele Begeleiding Hoog (profiel stabiliseren) en Begeleiding Achteruitgang (in het gelijknamige profiel). Daarom denken wij dat het goed mogelijk is om tot een gemiddelde inzet te komen ten behoeve van de opbouw van de trajectprijzen.

Om tot onderstaand advies te komen hebben we de uitkomsten in tabel 17 vergeleken met uitkomsten van de trajecten die bureau HHM elders in het land heeft uitgevoerd om tot een 'normenkader voor begeleiding' (individueel en dagbesteding) te komen. In opdracht van meerdere gemeenten hebben we vergelijkbare trajecten doorlopen die, in samenspraak met regionale aanbieders van begeleiding en met indicatiestellers, tot vergelijkbare opbrengsten hebben geleid.

Dat leidt tot het volgende voorstel (tabel 18) voor de gemiddelde inzet als grondslag voor de berekening van de nieuwe tarieven. We zijn hierbij uitgegaan van de nieuw geformuleerde producten.

Profiel/product	Bandbreedte	Basis voor tarief
<i>Profiel: Ontwikkelen</i>		
Waakvlam ontwikkeling	1,0 – 4,0 uren /maand	2,0 uren /maand
Begeleiding ontwikkeling	1,0 – 6,0 uren /week	2,0 uren /week
Dagbesteding ontwikkeling	5 – 7 dagdelen /week	6 dagdelen/week
<i>Profiel: Stabiliseren</i>		
Waakvlam stabilisatie	1,0 – 4,0 uren /maand	2,0 uren /maand
Begeleiding Laag	1,0 – 2,5 uren /week	2,0 uren /week
Begeleiding Midden	2,0 – 7,5 uren /week	3,5 uren /week
Begeleiding Hoog	4,0 – 12,0 uren /week	6,0 uren /week
Daginvulling stabilisatie	2 – 7 dagdelen /week	4 dagdelen/week
Arbeidsmatige dagbest.	2 – 9 dagdelen /week	5 dagdelen/week
<i>Profiel: Ondersteunen bij achteruitgang</i>		
Begeleiding achteruitgang	2,0 – 7,0 uren /week	3,5 uren /week
Daginvulling achteruitgang	2 – 9 dagdelen /week	5 dagdelen/week

Tabel 18: voorstel voor de gemiddelde inzet bij de profielen/producten, gebaseerd op analyse van 497 schaduwindicaties en informatie van 15 aanbieders en vergeleken met uitkomsten elders

5. Adviezen

In dit hoofdstuk komen we tot de vertaling van de hiervoor beschreven parameters en de gemiddelde inzet in de adviestarieven.

5.1 Advies: tarieven 2022

Met de tussentijdse aanpassing van de productstructuur, is nu een dekkend palet aan Wmo-voorzieningen gecreëerd. Het lijkt erop dat zowel de indicatiestellers als de aanbieders alle cliënten in de 11 nieuwe producten 'kwijt' kunnen. Mede op basis daarvan kunnen we deze nu van een advies tarief voorzien.

Toepassing van het kostprijsmodel met de parameters zoals hiervoor vermeld, leidt tot de volgende adviestarieven. Dit is het tarief zoals dat op 1 januari 2022 met de hiervoor beschreven parameters tot stand komt. De onderstaande tarieven zijn gebaseerd op de salariskosten zoals die op basis van de actuele cao's op 1-1-2022 van toepassing zijn. Veel cao's lopen af en er is geen zicht op de nieuwe afspraken die in 2022 zullen gelden. Daarom hebben we in de onderstaande tarieven voor heel 2022 gerekend met een index van 1,72% (gebaseerd op de voorlopige OVA 2022¹⁰). In de tabel geven we eerst een tarief per eenheid (uur of dagdeel) en daarna het voorgestelde maandtarief (door de eenheid te vermenigvuldigen met de gemiddelde inzet uit tabel 18 op de vorige pagina)

Profiel/product	Tarief per eenheid	Maandtarief
<i>Profiel: Ontwikkelen</i>		
Waakvlam ontwikkeling	€ 67,27	€ 134,55
Begeleiding ontwikkeling	€ 66,81	€ 579,00
Dagbesteding ontwikkeling	€ 41,75	€ 1.085,54
<i>Profiel: Stabiliseren</i>		
Waakvlam stabilisatie	€ 65,54	€ 131,08

¹⁰ Bron: [de website van de Nederlandse Zorgautoriteit](#)

Profiel/product	Tarief per eenheid	Maandtarief
Begeleiding Laag	€ 63,68	€ 551,91
Begeleiding Midden	€ 68,08	€ 1.032,47
Begeleiding Hoog*	€ 71,66	€ 1.903,28
Daginvulling stabilisatie	€ 31,49	€ 545,79
Arbeidsmatig dagbesteding	€ 39,96	€ 865,90
Profiel: Ondersteunen bij achteruitgang		
Begeleiding	€ 59,12	€ 896,71
Daginvulling	€ 33,63	€ 728,58

Tabel 19: Adviestarieven per profiel/product (prijspeil 2022)

* tarief inclusief een opslag voor bereikbaarheid buiten kantooruren

5.2 Advies: indexatie 2023 en daarna

Gemeenten zijn verplicht de tarieven aan te passen aan de ontwikkelingen in de cao's. Dat kan door middel van indexatie. Daarbij is het een lastige component dat er meerdere cao's van toepassing zijn, die niet allemaal op hetzelfde moment een gelijke salarisaanpassing doorvoeren. Bovendien zijn de tarieven in het gemeentelijke sociaal domein opgebouwd uit meerdere componenten, waarvoor verschillende indices zijn aangewezen. Daarom adviseren wij voor de indexatie de volgende uitgangspunten te hanteren:

1) Salariskosten

Het aandeel van de salariskosten van de vastgestelde prijs is bij begeleiding is ca. 90%. Afgezien van de specifieke cao-ontwikkelingen is de best bruikbare index volgens ons het CBS-indexcijfer voor de loonontwikkeling in de gezondheidszorg (deel verzorging en welzijn). Deze wordt achteraf vastgesteld. Voor het voorlopige indexcijfer voor het lopende jaar, kan gebruik worden gemaakt van de voorlopige OVA, zoals de overheid die vaststelt.

2) Materiële kosten

Het aandeel van de materiële kosten in de vastgestelde prijs is ca. 8%. De best bruikbare index is volgens ons het CBS-prijsindexcijfer voor de consumentenprijzen, de CPI. Deze wordt jaarlijks ook voorlopig vastgesteld.

3) Kapitaallasten

Het aandeel voor de kapitaallasten is ca. 2% van de vastgestelde prijs; dit betreft de kosten van gebouwen die de organisatie gebruikt. De beste index hiervoor is volgens ons de NZa index kapitaallasten. Deze wordt jaarlijks ook voorlopig vastgesteld.

De werkwijze die wij adviseren is als volgt:

- Voorafgaand aan het nieuwe jaar worden de berekende tarieven geïndexeerd op basis van de voorlopige indices zoals die voor het volgende jaar worden voorzien.
- Voor het daaropvolgende jaar wordt eerst het tarief over lopende jaar gecorrigeerd op basis van de werkelijke uitkomsten van de indices over het lopende jaar; en dan geïndexeerd op basis van de nieuwe voorlopige waarden voor het volgende jaar. Er vindt geen verrekening plaats over het verschil tussen de voorlopige en de werkelijke indices.

	Salariskosten	Materiele kosten	Kapitaallasten
Voorlopig	OVA	CPI	NZa
Definitief	CBS	CPI	NZa
Aandeel	90%	8%	2%

Tabel 23: Uitwerking indexatie

Bijlage 1. Definities Overhead in het sociaal domein

Bij een aantal kostencomponenten verwijzen we naar de nummers uit het Prismant rekenschema voor zorginstellingen, een in de sector erkende opbouw van de administratie.

Overhead

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het primaire proces is het geheel aan diensten en voorzieningen dat door een zorgorganisatie geboden wordt aan een cliënt, om direct in de behoefte aan begeleiding, verzorging, voeding (en verpleging, behandeling, opvoeding) van de cliënt te voorzien.

(Personele) Overhead

Niet- cliëntgebonden personele kosten ten behoeve van het primaire proces (leidinggevenden, hotelfuncties, terrein- en gebouwgebonden functies en overig niet-cliantgebonden personeel).

Overige kosten

Overige (niet personele) kosten ten behoeve van het primaire proces (voeding, hotelmatige kosten, cliënt c.q. bewoner gebonden kosten, terrein en gebouw gebonden kosten, afschrijving, huur, lease, interest en algemene kosten (waaronder ICT, kantoorbenodigdheden, marketing, abonnementen etc.).

Kosten van voeding

Totaaltelling van de materiële kosten die verband houden met de bereiding en verstrekking van maaltijden en andere voedingsproducten. In het Prismant rekenschema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 43.

Andere hotelmatige kosten

Deze kostengroep bevat de materiële kosten die aan de hotelfunctie van de instelling kunnen worden toegerekend (inclusief de kosten van het vervoer van cliënten), met uitzondering van de kosten van voeding. In het Prismant rekenschema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 44.

Algemene kosten

Kosten van algemene aard. Denk hierbij aan: kosten voor dienstreizen, materiele kosten voor administratie en registratie, ICT, communicatiekosten, kosten algemeen beheer, zakelijke lasten en verzekeringen, kosten audio-visuele apparatuur en andere algemene kosten. In het Prismant rekening-schema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 45.

Cliënt c.q. bewonergebonden kosten

Dit betreft o.a. kosten voor onderzoek, laboratorium, geneesmiddelen en hulpmiddelen. In het Prismant rekenschema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 46.

Terrein- en gebouwgebonden kosten

Het betreft hier de kosten die worden gemaakt voor onderhouden de dotaties die worden gedaan aan groot onderhoud, en de kosten voor nutsvoorzieningen: gas, elektriciteit, water. In het Prismant rekenschema zijn dit alle rekeningen uit rubriek 47.

Afschrijvingen, huur en leasing en interest

Afschrijvingskosten en huur van vervoersmiddelen, immateriële activa, gebouwen, automatisering, financieringskosten en dotaties egalisatie. In het Prismant rekenschema zijn dit alle kosten die vallen onder rubriek 48.